

ONZE TROTS

NV ADO DEN HAAG JAARVERSLAG

SEIZOEN 2017-2018

De publicatiestukken zijn ontleend aan de jaarrekening. De jaarrekening is vastgesteld in de Algemene Vergadering van Aandeelhouders d.d. 19 November 2018.

De originele jaarrekening is ondertekend door de directie en de raad van commissarissen.

INHOUD

Verslag van de Raad van Commissarissen	4
Verslag van de directie	5
Jaarrekening	19
Geconsolideerde balans	19
Geconsolideerde winst- en verliesrekening	21
Geconsolideerd kasstroomoverzicht	22
Grondslagen voor waardering en resultaatbepaling	23
Toelichting op de geconsolideerde balans	29
Toelichting op de geconsolideerde winst- en verliesrekening	32
Vennootschappelijke balans	33
Vennootschappelijke winst- en verliesrekening	34
Toelichting op de vennootschappelijke balans	35
Voorstel resultaatbestemming	36
Overige gegevens	37
Statutaire regeling omtrent de winst- en verliesbestemming	37
Controleverklaring van de onafhankelijke accountant	37

VERSLAG VAN DE RAAD VAN COMMISSARISSEN (RvC)

Tijdens de Algemene Vergadering van Aandeelhouders (AvvA) van 4 december 2017 trad in goed overleg de heer Wang Hui terug als lid van de RvC. Gelijktijdig werden de heren Felix Wu Xue Song en John Yan benoemd tot leden van de RvC.

Het is beoogd om op korte termijn de heren Ad Melkert (als beoogd opvolgend voorzitter), John van Ringelenstein en Ward Swart te benoemen tot leden van de RvC. Sinds enige tijd zijn zij reeds informeel bij de werkzaamheden van de RvC betrokken.

Het boekjaar 2017/2018 stond vooral in het teken van het treffen van voorbereidingen die moeten leiden tot het verder normaliseren van de governance van ADO Den Haag en het op orde brengen van de financiën. Daartoe vond door de RvC regelmatig overleg plaats met onder meer de meerderheidsaandeelhouder van ADO Den Haag. De RvC voerde daartoe ook regelmatig overleg met het bestuur van ADO Den Haag.

Sportief gezien kan teruggekeken worden op een succesvol jaar.

De RvC verwacht dat 2018/2019 in het teken zal staan van het verder versterken van de continuïteit van ADO Den Haag en wel op ieder gebied (waaronder financieel, qua governance en sportief). De RvC dankt het bestuur, de medewerkers en de supporters van ADO Den Haag voor hun betrokkenheid, inzet en vertrouwen.

Den Haag, 21 september 2018

Ben F.M. Knüppe

(voorzitter; benoemd door de Ondernemingskamer van het Gerechtshof te Amsterdam)

VERSLAG VAN DE DIRECTIE

Hierbij bieden wij u het directieverslag van NV ADO Den Haag aan welke betrekking heeft op het boekjaar 2017-2018. Het boekjaar loopt van 1 juli 2017 tot en met 30 juni 2018.

We kunnen het jaar sportief kenmerken als een goed jaar voor de club. Het eerste elftal presteerde zelfs boven verwachting en kwalificeerde zich op de laatste speeldag voor de play offs. Deze play offs bieden de kans op kwalificatie voor de voorrondes voor de Europa League. Uiteindelijk wisten we de play offs niet te winnen, maar kijken we terug op een zeer geslaagd voetbal jaar. Ook, evenals andere jaren, proberen we ook de doorstroming van talenten binnen de club veel aandacht te geven. Essentieel voor onze club en een mooi voorbeeld voor de jeugd, ambitie loont.

In bestuurlijk opzicht was het voor de club ook een goed jaar. Er is vertrouwen over en weer en de communicatie tussen alle geledingen binnen de club verloopt goed. Er is veelvuldig inhoudelijk overleg met de grootaandeelhouder, United Vansen, en ook de contacten met de andere aandeelhouder, HFC ADO Den Haag, zijn goed. Inmiddels heeft de heer Hui Wang zich teruggetrokken, als voorzitter van de raad van commissarissen van het bedrijf. De voorzitter gedurende het verslagjaar was de heer Ben Knüppe, die het stokje zal overdragen aan de heer Ad Melkert zodra de door de Ondernemingskamer opgelegde taken zullen zijn voltooid. Deze vormt samen met John van Ringelenstein, op voordracht van het Prioriteitsaandeel en Ward Swart, op voordracht van het Bijzonder Aandeel (HFC) alsmede de reeds benoemde heren Felix Wu en John Yan, op voordracht van de grootaandeelhouder, de nieuwe Raad van Commissarissen. Zij zijn, vooruitlopend op de formele overdracht van bevoegdheden, reeds enige tijd informeel bij de werkzaamheden van de RvC betrokken.

Een belangrijke bevestiging dat we ons weer richten op de toekomst van de club, met een nieuwe RvC, vol energie, frisse ideeën en ontzettend veel enthousiasme. Graag willen we de heer Wang bedanken voor zijn enorme inzet voor ons bedrijf. De heer Wang, als vertegenwoordiger van United Vansen, was destijds een pionier door als eerste Chinees bedrijf een Europese voetbalclub over te nemen. Er volgden er daarna nog velen. Er zijn momenten geweest van onduidelijkheid, en zelfs onbegrip, maar door hard te werken en helder te blijven communiceren, altijd met wederzijds respect en begrip, zijn we stabiel geworden en leggen we gezamenlijk het fundament voor de toekomst.

Tenslotte willen wij graag onze dank uitspreken aan alle medewerkers, vrijwilligers, politie, Gemeente Den Haag, sponsors, supporters en overige betrokkenen voor hun geweldige inzet over het afgelopen jaar. Zonder deze inzet, support en hulp hebben wij als club geen bestaansrecht, hiervoor zijn wij jullie onze dank verschuldigd. Wij hopen en vertrouwen erop dat we ook in het komende jaar weer een beroep op jullie mogen doen, laten we er wederom een mooi jaar van maken!

ORGANISATIE

De directie wordt gevoerd door Mattijs Manders (Algemeen en statutair) en Henrik-Jan Rinner (financieel). Zij voeren samen met Jeffrey van As (voetbalzaken), Remco van der Veen (commercieel) en Marcel van der Holst (Stadion en Veiligheid) het management.

De directie rapporteert aan, en overlegt met, de Raad van Commissarissen (RvC) over alle relevante zaken. De RvC bestaat, na benoeming van de laatste 2 leden bij eerstvolgende vergadering, uit 5 personen, inclusief de onafhankelijke voorzitter. Deze leden zijn: Ben Knüppe, (voorzitter, wordt

binnenkort overgedragen aan Ad Melkert), Felix Wu, John Yan, John van Ringelenstein en Ward Swart. Daarnaast kent de NV ADO Den Haag een Algemene Vergadering van Aandeelhouders, waarbij de heer Job van der Have, benoemd door de Ondernemingskamer Amsterdam, voornamelijk het stemrecht heeft namens de grootaandeelhouder UVS (houder van alle gewone aandelen), de andere stemgerechtigden zijn de Stichting Toekomst ADO (houder van het prioriteitsaandeel) en de Vereniging HFC ADO Den Haag (houder van het bijzondere aandeel). Het management voert wekelijks overleg, de RvC streeft ernaar jaarlijks 6 keer bij elkaar te komen en tenslotte vindt de AvA-vergadering normaliter twee keer per jaar plaats.

CONSOLIDATIE

In de geconsolideerde jaarrekening worden deelnemingen en andere groepsmaatschappijen waarin direct of indirect overwegende zeggenschap kan worden uitgeoefend opgenomen, tenzij van te verwaarlozen betekenis. Per 30 juni 2018 is in de consolidatie opgenomen de enige en 100% dochter van NV ADO Den Haag, ADO Hospitality & Events BV gevestigd te Den Haag en tevens de Stichting ADO Den Haag in de Maatschappij. Bij de consolidatie zijn onderlinge transacties, vorderingen en schulden alsmede winsten, voor zover per balansdatum in groepsverband nog niet gerealiseerd, geëlimineerd.

Aangezien de financiële gegevens van de groepsmaatschappij Stichting Ontwikkeling De Aftrap van te verwaarlozen betekenis is voor het geheel, zijn deze gegevens in overeenstemming met artikel 407 lid 1a BW 2 Titel 9 niet in de consolidatie betrokken.

VERBONDEN PARTIJEN

Alle groepsmaatschappijen, zoals opgenomen in de voorgaande paragraaf, worden aangemerkt als verbonden partij. Daarnaast worden als verbonden partij aangemerkt de aandeelhouder van NV ADO Den Haag, United Vansen International Sports Co. Ltd.

VOETBAL

Bij de start van het seizoen was de selectie nog niet compleet. Ten tijde van de voorbereiding op het nieuwe seizoen, hebben we steeds spelers toegevoegd. N. Kuipers (MVV), B. Kuipers (Excelsior) en Gorter legden we als eersten vast. Lorenzen (Werder Bremen), Johnsen (Hearts) en vooral Immers (Club Brugge) gaven het elftal steeds meer de gewenste vorm. Falkenburg (Willem II), El Khayati (Queens Park Rangers), Groothuizen (Ajax) en tenslotte Kishna (Lazio Roma), op de valreep, maakten onze selectie compleet en het seizoen kon voor ons nu pas echt beginnen.

Uit bij Willem II was El Khayati direct belangrijk met 2 doelpunten en steeg ADO gestaag op de ranglijst. De laatste wedstrijd voor de winterstop tegen PEC Zwolle 4-0 was het einde van een schitterend jaar 2017. De tussenstand met Kerst: 18 wedstrijden, 26 punten met een 7e plaats. Na een goed verlopen trainingskamp in Turkije met een gelijkspel tegen Besiktas en een verliespartij tegen Istanbul Basaksehir kwamen we met een goed gevoel terug om de competitie een vervolg te geven. Na Van Kins (november) heeft inmiddels ook Goppel (winterstop) zijn eerste contract getekend en werpt het hebben van Jong ADO zijn vruchten af. Het lukt ons na de winter om vaak op karakter wedstrijden te winnen en blijven we in de race voor de play-offs voor Europees voetbal. Op de slotdag van de competitie sluiten wij met een 2-3 overwinning de competitie af en eindigen we op

een uitstekende 7e plaats. Met deze ranking passeren we ook Heracles en degradant FC Twente in de rangschikking wat betreft de tv gelden. Een kleine domper blijft de grote thuis nederlaag tegen Vitesse 2-5 en spelen we niet de finale van deze play-offs.

VOORUITBLIK OP NIEUWE SEIZOEN

Samenvattend is het een uitstekend seizoen voor ADO Den Haag en bereiken we ook, in de aanloop naar het nieuwe seizoen, een akkoord met Pinas om zijn 1e contract bij ADO te tekenen. Met het bijtekenen van Zwinkels, Bakker, Beugelsdijk, Groothuizen en Meijers hebben we gedurende het seizoen al goed zaken gedaan. Goossens (Chicago Fire) hadden we ook reeds voor 16 maanden kunnen vastleggen. Havekotte (Excelsior) en Zhang (geleend van WBA) zijn de eerste versterkingen van dit seizoen en vooral Zhang zorgt ervoor dat de concurrentie toeneemt in onze selectie. Tijdens deze voorbereiding verhuren we Ladan en Asmelash aan Top Oss en David tekent voor 1 jaar bij en raakt helaas een week later zwaar geblesseerd en is uitgeschakeld voor de rest van het seizoen. De onderhandelingen met AZ over een overgang van Johnsen verlopen zeer constructief en uiteindelijk gaat hij voor een recordbedrag naar AZ. Tijdens deze onderhandelingen hebben we ook Malone (Gabala) transfervrij weten binnen te halen. Op de valreep van het sluiten van de transferwindow haalden we nog serieuze versterkingen in de personen van Necid (transfervrij), Troupée (gehuurd van FC Utrecht) en wederom Kishna (gehuurd van Lazio Roma)

JEUGDOPLEIDING

De jeugdopleiding begon het seizoen 2017-2018 met een nieuw Hoofd Jeugdopleiding, namelijk Frans Danen. Op 1 april vertrok de coördinator Paul van Lith na vele jaren bij ADO Den Haag voor een avontuur in China. Zijn functie werd overgenomen door Falco van den Eijnden. O.a. Edwin Grunholz was een nieuw gezicht op de jeugdopleiding, hij werd de hoofdtrainer van ADO Den Haag onder 19. Een goede aanvulling voor de jeugdopleiding werd gestart in het seizoen 2017/2018. Jong ADO Den

Haag werd een "aparte" trainingsgroep waardoor talenten uit ADO Den Haag onder 19 de kans hadden om hun opleiding bij ADO Den Haag te verlengen. Uiteindelijk verwachten wij dat hierdoor meer spelers uit de eigen jeugdopleiding de kans hebben om door te stromen naar BVO 1. Verschillende spelers van de opleiding werden geselecteerd voor nationale elftallen van de KNVB. De volgende spelers werden uitgenodigd voor de (voor) selectie van de nationale elftallen: Delano Laden (O18), Timon Fikkert (O18), Lorenzo van Kleef (O17), Jack Morauw (O17), Denso Kasius (O16), Hugo Wentges (O16), Evan Rottier (O16), Kilian Nikiema (O15), Keanu Does (O14), Jordan Gout (O14) en Nassef Chourak (O14). ADO Den Haag onder 19 haalde knap de kampioenspoule, maar wist de goede prestaties van voor de winterstop niet te herhalen. Onder 19 eindigde in de achterhoede maar bleef dus wel in de Eredivisie A jeugd. Onder 17 wist zich niet te plaatsen voor de kampioenspoule en wist ook na de winterstop geen goede resultaten te halen. Hierdoor degradeerde ADO Den Haag onder 17 naar de eerste divisie. Onder 16 plaatste zich voor de kampioenspoule en behaalde goede resultaten tegen de top opleidingen van Nederland. Onder 15, onder 14 en onder 13 presteerden allen naar behoren. De teams wisten een mooie positie op de ranglijst te bemachtigen waardoor de elftallen in het seizoen 2018-2019 in een goede competitie met voldoende weerstand kunnen spelen. De teams van onder 9 tot en met onder 12 speelden twin-games wedstrijden en boekten veel progressie. Ook in het seizoen 2018/2019 zullen de teams van onder 9 t/m onder 12 op twin-games niveau uitkomen. Er werd besloten om met ADO Den Haag onder 8 m.i.v. het seizoen 2018/2019 te stoppen. Aan het eind van het seizoen werd de opleiding geconfronteerd met het feit dat veel spelers zich goed ontwikkeld hadden want vele clubs melden zich voor onze spelers. Uiteindelijk kozen er een aantal spelers voor om hun carrière te vervolgen bij o.a. Ajax, Feyenoord, Vitesse en FC Utrecht.

VROUWENVOETBAL

NV ADO Den Haag ondersteunt en is nauw betrokken bij het ADO Vrouwen voetbal. De Stichting ADO Den Haag Vrouwenvoetbal kende haar zesde jaargang. Daarnaast is de BV ADO Den Haag Vrouwenvoetbal (geen deelneming of groepsmaatschappij), waarin het 1ste Vrouwenteam sinds 2016 is ondergebracht, ook al weer 2 jaar actief. Opnieuw was het een veelbewogen maar ook boeiend jaar, waarin het vrouwenvoetbal in Nederland weer flinke stappen voorwaarts heeft gemaakt. In het seizoen 2017-2018 kwam ADO Den Haag uit in de Eredivisie Vrouwen. Hierin startten negen clubs; Achilles'29, ADO Den Haag, Ajax, VV Alkmaar, Excelsior/Barendrecht, SC Heerenveen, PEC Zwolle, PSV en FC Twente. ADO Den Haag kwam in de play-offs één doelpunt tekort om zich te plaatsen voor de kampioensgroep. In de B-poule werd het daarna onbetwist winnaar. In de competitie behaalde ADO Den Haag 12 maal winst, 4 maal een gelijkspel en werd er 7 maal verloren. Doelsaldo 48-36. Tegen aartsrivaal Ajax werd tweemaal gelijkgespeeld. Echter, in de tweede ronde van de KNVB beker trok ADO Den Haag, in het Cars Jeans Stadion, tegen Ajax met 0-2 aan het kortste eind. Jong ADO Den Haag hield zich, ondanks de vele blessures, prima staande in de middenmoot van de Topklasse. In het seizoen 2018-2019 komt Jong ADO Den Haag (dan als "Beloften ADO Den Haag Vrouwen") uit in de nieuw gevormde Beloften-competitie met de beloften van Achilles'29, Ajax, VV Alkmaar, SC Heerenveen, PEC Zwolle, FC Twente en CTO Eindhoven. Dit is een mooie uitdaging voor onze beloften, die zich in deze competitie kunnen meten met de beste speelsters in Nederland tot 19 jaar. Na lang beraad werd in april/mei besloten de Stichting ADO Den Haag Vrouwen uit te breiden met 2 nieuwe Opleidingsteams, een Meisjes O16 en een Meisjes O14. Beide selecties gaan spelen in de jongenscompetities, respectievelijk JO15-1 en JO13-1. Het bestaande Opleidingsteam, Jong ADO Vrouwen, nam afscheid van RKAVV, waar het vier jaar lang, tot grote tevredenheid, te gast was. De

drie opleidingsteams gaan komend seizoen trainen op Houtrust, het complex van SVV Scheveningen, en gaan daar ook al hun thuiswedstrijden spelen. Hiermee is het vrouwen- en meisjesvoetbal bij ADO Den Haag gegroeid naar 75 speelsters. Complimenten zijn er voor technisch manager Alex Scholte. Hij heeft er het afgelopen seizoen, in nauw overleg met de KNVB, hard aan getrokken om onze gehele opleiding te versterken en van nieuw elan te voorzien. Juni was weer de maand van mutaties en overschrijvingen. Vanuit de A-selectie vertrokken er zeven speelsters, waarvan er vier naar Excelsior/Barendrecht zijn overgestapt. De selectie werd versterkt met vier nieuwkomers. Zowel de volledige technische staf van de A-selectie als van het Beloftenteam is ook komend seizoen weer actief, aangevuld met 2 keer een nieuwe staf voor de beide O16- en O14-selecties. De ADO Den Haag Vrouwenvoetbal Academie had over belangstelling niet te klagen, ruim 150 meiden schreven zich afgelopen seizoen weer in. Deze academie staat in het teken van voetenwerk, snelheid, techniek, leergierigheid, instelling en inzicht. De Stichting PowerVrouwen was ook dit jaar weer actief met de organisatie van sociaal maatschappelijke activiteiten, zoals de inmiddels razend populaire voetbalclinics. Ook werden er diverse bezoeken afgelegd aan scholen, alles om “meer meiden aan het bewegen te krijgen”, dit alles financieel ondersteund door de Gemeente Den Haag, waarvoor dank. Driemaal werd er tijdens het seizoen een “Powervrouwen Magazine” uitgebracht, nl De Presentatiegids (november), Alles over onze jeugdopleiding (februari) en ADO Vrouwen in Oranje (mei). Tenslotte aandacht voor onze speelsters, die het afgelopen seizoen zijn geselecteerd voor de diverse Oranjeselecties. Veertien speelsters van ADO Den Haag Vrouwen kregen uitnodigingen van de KNVB om deel te nemen aan het WK 2018 (U20) in Frankrijk, het EK 2018 (U19) in Zwitserland, het EK 2018 (U17) in Litouwen, het Nordic Tournament (U16) in Noorwegen alsmede aan overige meerdaagse bijeenkomsten in Nederland en buitenlandse toernooien. Victoria Pelova (A-selectie) speelde alle wedstrijden op het WK 2018 (U20) volledig uit. In januari maakte zij haar debuut bij de Oranjeleeuwinnen in de wedstrijd Spanje – Nederland in La Manga (Spanje). ADO Den Haag Vrouwen is opnieuw veel dank verschuldigd aan directie en medewerkers van de NV ADO Den Haag voor hun betrokkenheid en enorme inzet bij het vrouwenvoetbal. En evenveel dank gaat uit naar onze zeer enthousiaste technische staf, sponsors, vrijwilligers, supporters en niet te vergeten ons altijd zeer actieve vlaggenteam. Zij allen hebben het vrouwenvoetbal bij ADO Den Haag de afgelopen jaargang weer optimaal op de kaart gezet, niet alleen in Haaglanden, maar ook landelijk.

FINANCIEN

Over het verslagjaar 2017-2018 is een resultaat na belasting geboekt van € 3,1 miljoen negatief. Dit resultaat ligt in lijn met het voorgaande jaar (€3,2 miljoen negatief) maar is duidelijk beter dan de begroting van € 4,5 miljoen negatief. De netto omzet (exclusief transfer activiteiten) is ten opzichte van vorig seizoen gelijk gebleven. De kosten zijn gestegen met € 0,5 miljoen als gevolg van het versterken en uitbreiden van de selectie en versterken van de kantoor organisatie. Door het negatieve resultaat in 2017-18 is de balanspositie afgelopen seizoen niet versterkt. Het eigen vermogen is door het negatieve resultaat gedaald naar € -2,3 miljoen (30 juni 2017: € 0,8 miljoen). De liquiditeitsratio is van 1,3 naar 1,0 gedaald. ADO Den Haag heeft op de balansdatum een werkkapitaal van € -0,3 miljoen en € 1,9 miljoen aan liquide middelen. Door de achtergestelde lening van de aandeelhouder is het garantievermogen positief met € 1,1 miljoen. Gedurende boekjaar 2018-2019 zal de achtergestelde lening omgezet worden in agio waardoor het eigen vermogen eind 2018-2019 naar verwachting positief zal zijn.

Mede door het sportief succesvolle jaar 2017-2018 zal naar verwachting het bedrijfsresultaat in 2018-2019 € 0,5 miljoen beter eindigen. Door een hogere klassering op de 10 jaar ranglijst gaan de mediagelden met 0,5 miljoen omhoog. De extra inkomsten uit wedstrijden in China en in de play-off ronde in 2017-18 (€ 0,2 miljoen) zijn niet ingecalculeerd voor 2018-19 maar verbeterde horeca inkomsten compenseren dit.

Ten tijde van het indienen van de begroting voor het boekjaar 2018-2019 werd een resultaat begroot van € 2.979.000 negatief. De prognose ten tijde van het opmaken van deze jaarrekening laat een beter te verwachten resultaat zien van € 2.008.000 negatief. Dit is een beter resultaat (€ 1.134.000) dan het gerealiseerde verlies in 2017-2018 wat met name wordt veroorzaakt door:

- Hogere mediagelden (0,5 mio)
- Hogere transfer inkomsten (0,6 mio)
- Hogere horeca inkomsten (0,3 mio)
- Overige omzet stijging (0,2 mio)
- Lagere sponsorinkomsten en wedstrijdboten (-0,5 mio)

Het jaar zal wat liquiditeit betreft naar verwachting beter eindigen dan begroot. Op basis van de laatste prognose creëert de vennootschap gedurende het seizoen 2018-2019 in de bedrijfsvoering een liquiditeitstekort van EUR 2,6 miljoen. Dit tekort is ruimschoots afgedekt door het banksaldo per aanvang van het seizoen en een door de aandeelhouder afgegeven garantie. Er zijn voldoende liquide middelen beschikbaar om minimaal dit seizoen uit te spelen en ook om kalenderjaar 2019 te financieren. Om ook het gehele volgende seizoen 2019-2020 liquide te zijn en te blijven zullen ingezette maatregelen om de omzet van de NV te laten stijgen (sponsoring, ticketing, hospitality en overige inkomsten) en verdere maatregelen om kosten niveaus te verlagen, voortgezet worden. Ondanks het vertrouwen in deze plannen zal ADO Den Haag voor het jaar 2019-2020 bij het uitblijven van transfer resultaten nog afhankelijk zijn van een agiostorting of nieuwe achtergestelde lening door de Grootaandeelhouder. Deze heeft hiertoe bereidheid getoond en toegezegd de middelen ter beschikking te stellen.

Voor de langere termijn spant ADO Den Haag zich maximaal in om de liquiditeits- en vermogenspositie structureel te verbeteren. ADO Den Haag ziet, indien noodzakelijk, mogelijkheden tot het doorvoeren van saneringen en andere kostenbesparingen, mogelijkheden tot aanvullende opbrengsten uit het voetbalbedrijf en/of het aantrekken externe kredieten (langlopend of kortlopend).

INVESTERINGEN

In het afgelopen seizoen werd voor € 0,2 miljoen geïnvesteerd in materiële vaste activa (2016-2017 € 0,4 miljoen). Afgelopen seizoen is een aanvang gemaakt met de verbouwing van de hospitality ruimtes en een verbetering van de catering verkooppunten in het Cars Jeans Stadion. In 2018-2019 verwachten we in totaal € 0,6 miljoen te investeren. In deze investeringen zit ook de verbouwing van de hospitality ruimtes.

FINANCIËLE RISICO'S EN RISICOBEBEERSING

Er zijn diverse (financiële) risico's te onderkennen (bijv. kredietrisico's) waaraan ADO Den Haag blootstaat. De interne systemen en maatregelen zijn erop gericht deze risico's voldoende te

onderkennen en te beheersen. In het kader van de risicobeheersing heeft ADO Den Haag in voldoende mate verzekeringen afgesloten voor de meest voorkomende risico's die samenhangen met de bedrijfsvoering zoals schade aan de inventaris en opstellen en schade door aansprakelijkheid. Voor de overige belangrijke risico's zoals hoge debiteurenvorderingen uit transfers en kredietrisico van sponsors en partners, worden in veel gevallen zekerheden gevraagd, met name in het kader van transfers. ADO Den Haag is van mening dat de afgesloten verzekeringen en zekerheden voldoende dekking geven om dergelijke risico's te beheersen en de invloed op het resultaat te beperken.

INTERNE ORGANISATIE

ADO kan worden onderverdeeld in het voetbalbedrijf en de kantoororganisatie. In totaal zijn er 105 FTE werkzaam bij ADO (2016-2017: 115 FTE). Het voetbalbedrijf bestaat uit een jeugdopleiding, aangestuurd door Hoofd Jeugdopleiding, de Scouting, de BVO 2 en daarnaast het eerste elftal, de BVO1. De staf bestaat uit de technische staf, de medische staf en algemene begeleiding. Het kantoorbedrijf bestaat uit een aantal afdelingen: commercie, ticketing, veiligheid & stadion, financiën, merchandise, publieksmarketing, media & HR.

Tenslotte zijn alle huur en horeca aangelegenheden ondergebracht in ADO Hospitality & Events B.V., (100% geconsolideerd in het groepsresultaat).

COMMERCIE

Er werden grote contracten afgesloten met Cars Jeans stadion (hoofdsponsor en naamgever stadion). ADO Den Haag is Cars Jeans zeer erkentelijk voor het grote vertrouwen, en inmiddels proberen we al een basis te leggen voor de komende jaren. Tevens waren we zeer verheugd dat Basic-Fit, na jarenlang een trouwe shirtsponsor te zijn geweest, bereid was om haar naam aan ADO Den Haag te verbinden op de achterkant van het shirt. Dit zijn voor ADO Den Haag zeer waardevolle en belangrijke partnerships. Ook Ockel tenslotte heeft als shirtpartner mede zorg gedragen voor een goed jaar voor onze club.

Op de afdeling werden een aantal wijzigingen doorgevoerd. Jan Paul Saeijs vertrok en Rick Hoogendorp werd fulltime voetbaltrainer. Jesper van den Bosch en Cynthia Hoek namen deze belangrijke functies over, naar volle tevredenheid. Met deze nieuwe energie op de afdeling verwachten we om structureel en gestaag te groeien naar een nog grotere en stabiele businessclub. De grootste van de regio zijn we natuurlijk al.

De Businessclub en Residentie Lounge hebben we recent onder handen genomen en is volledig gerestyled. De concepten zijn veranderd, en de services en dienstverlening is verder uitgebreid. Zo kan er op de residentie stoelen zelfs tijdens de wedstrijd gewoon besteld worden, het zogenaamde 'in seat ordering'. De muntjes zijn in het gehele stadion vervangen door een innovatief cashless pay betaalsysteem. Er is ook separatie aangebracht tussen de Business en Residentie vakken, waardoor de mensen niet meer kunnen overstappen. Deze veranderingen hebben er toe geleid, dat het aantal Business en Residentie leden is gegroeid.

Tenslotte openden we het Haags Heineken Huis (HHH), voorheen de Zuiderpark Lounge. Een totaal nieuw concept. Iedere bezoeker op de hoofdtribune heeft toegang tot deze volledige nieuwe en gerestylede ruimte, om zodoende te genieten van een ultieme wedstrijdbeleving.

Het ADO Den Haag Business Platform (voormalig Zakelijk Platform) is een officiële samenwerking met ADO Den Haag aangegaan. Zij zullen, waar nodig, ADO Den Haag ondersteunen met het werven

van nieuwe sponsors en houden nauwe contacten met alle business leden binnen ADO Den Haag. Zo zijn zij voor ons een belangrijke partner. ADO Den Haag is voor haar inkomsten sterk afhankelijk van de sponsorinkomsten. Wij staan daarom

ook steeds open voor nieuwe initiatieven en proberen met creatieve ideeën bestaande en nieuwe sponsors steeds weer een aantrekkelijk alternatief te bieden.

Recent onderzoek leverde onze club een belangrijke 5e plaats op als het gaat om imago en reputatie. Een mooie bevestiging dat we als club op de goede weg zijn. Deze positie willen we koesteren en ook sponsors hebben veel belang bij deze hoge ranking, immers een sympathiek merk scoort.

Met de komst van een Chinese speler proberen we als club ook onze kansen te onderzoeken in de Chinese markt. We hebben inmiddels bereikt dat onze wedstrijden in China worden uitgezonden. Dat betekent dat er kansen liggen voor bedrijven met een Chinese afzetmarkt om haar naam te verbinden aan ADO Den Haag. Dat kunnen Nederlandse bedrijven zijn met belangen in China, maar uiteraard ook Chinese bedrijven die via ADO Den Haag hun naam willen verbinden aan de club. Ook worden er stappen gezet om via bestaande distributiekanaalen ADO Den Haag merchandise in China op te zetten.

MARKETING EN MEDIA

Op velerlei manieren brengen wij ADO Den Haag (bij een groter publiek) onder de aandacht.

Marketing, communicatie en media zijn onmisbaar in de huidige tijd; we moeten als club zowel online als offline constant zichtbaar zijn bij onze (potentiele) fans en stadionbezoekers.

In tegenstelling tot de afgelopen twee seizoenen ging het dit seizoen weer vooral om het voetbal en het team, en waren er geen vervelende randzaken die de boventoon in de media voerden; een zeer

positieve ontwikkeling voor alle gelederingen binnen de club.

Marketing

Zoals bekend kampt de club al jaren met een relatief laag aantal Seizoenkaarthouders (een kleine 4000 aan het eind van seizoen '16-'17. Om hier verandering in te brengen heeft de club tegen alle economische trends in een aanzienlijke prijsverlaging voor de Seizoenkaart op de Aad Mansveldtribune doorgevoerd (van €210,- naar €150,-). En met succes: in de zomer van 2017 werden zo'n 850 nieuwe Seizoenkaarten verkocht. Om een aantal maanden later de Halve Seizoenkaartverkoop te stimuleren werden welkomstpakketten aan het aanbod toegevoegd, wat resulteerde in nog eens 450 nieuwe Halve Seizoenkaarthouders. Nog nooit eerder werden zoveel Halve Seizoenkaarten verkocht. Om 'de achterdeur' zo dicht mogelijk te houden werden alle Seizoenkaarthouders aan het eind van het seizoen bedankt voor hun steun en kregen zij als waardering van de club €5,- horecategoed op de op dat moment net aangekondigde nieuwe ADO Den Haag Betaalkaart; de vervanger van de huidige horecamunten. Er is in de tweede seizoenshelft hard gewerkt om vanaf seizoen '18-'19 klaar te zijn voor het nieuwe cashless betaalsysteem.

Verder doorbraken we het afgelopen seizoen een landelijke trend van dalende bezoekersaantallen door juist gemiddeld per wedstrijd méér supporters te ontvangen dan het seizoen hiervoor.

Tegelijkertijd werd tijdens het jaarlijkse Fanonderzoek van KNVB Expertise het stadionbezoek én de sfeer beter gewaardeerd door onze fans dan het jaar daarvoor. Sfeer wordt al jaren als belangrijkste aspect van het stadionbezoek aangegeven, en hier hebben we dus ook in geïnvesteerd.

Zo werd er onder andere geïnvesteerd in nieuwe sfeervlaggen voor de jonge fans op de Familietribune, en introduceerden we twee nieuwe interactieve rustactiviteiten, te weten de Fan of the Match quiz, én het 'Storky kanon'. Ook nieuw was de Livewall, waarmee fans vóór de wedstrijd hun selfie op de videowalls kunnen zetten. Verder werden voor een aantal wedstrijden spetterende optredens gegeven voor aanvang van de wedstrijd. Dit alles met als doel de stadionbezoeker een unieke én interactieve beleving te bieden naast de 90 minuten voetbal.

Verder werd gedurende het seizoen het e-ticketingsysteem voor het bestellen van losse wedstrijd tickets en Seizoenkaarten vernieuwd. Met een nieuwe 'responsive' website is het systeem ook op de smartphone en tablet goed leesbaar. Tevens werd de ticketingomgeving geoptimaliseerd met de 'Mijn ADO Den Haag'-omgeving, waar Seizoen- en Clubkaarthouders gemakkelijk hun contactgegevens kunnen wijzigen, hun voorkeuren kunnen aangeven en in de toekomst ook hun bezoekerslog kunnen inzien.

Ook wordt nog steeds veel gebruik gemaakt van database- en E-mailmarketing, om middels nieuwsbrieven verschillende doelgroepen persoonlijk te benaderen over wedstrijdnieuws, kaartverkoop en andere actualiteiten. De database is de laatste jaren gestegen tot zo'n 100.000 fans waarmee we een verkooprelatie hebben of die zich ooit hebben aangemeld voor winacties of onze nieuwsbrief.

Om de stoelen die niet verkocht zijn aan Seizoenkaarthouders als losse tickets weg te zetten worden voor de meeste wedstrijden gerichte acties uitgezet onder onze eigen fans en/of bij bepaalde verenigingen, scholen, bedrijven of andere instanties. Zo hebben we onze Seizoenkaarthouders een gratis extra kaart voor een bepaalde wedstrijd geboden, hebben we een gerichte groep fans zonder Seizoenkaart het 2e kaartje gratis aangeboden en nodigden we leden van bepaalde personeelsverenigingen uit om met korting in een bepaald vak te zitten. Er werd een stageplek

gecreëerd met de specifieke taak om te focussen op de groepsverkoop op de Familietribune, met als resultaat dat de Familietribune nagenoeg bij elke wedstrijd vol zat en we zelfs een aantal wedstrijden moesten uitwijken naar andere vakken.

Deze acties worden bewust per doelgroep slechts één of twee keer gelanceerd, voor bepaalde wedstrijden en bepaalde vakken. Om deel te nemen aan een dergelijke actie moest men werken bij een bepaald bedrijf, de boodschappen doen bij een bepaalde winkel, of op een bepaalde school of vereniging zitten. Het doel is om 'nieuwe fans' op een laagdrempelige manier kennis te laten maken met de unieke sfeer in ons stadion, om uiteindelijk van hen ook gepassioneerde Seizoenkaarthouders te 'maken'. Altijd rekening houdend met de Seizoenkaarthouder die te allen tijden voordeliger uit moet zijn.

COMMUNICATIE

Wat betreft communicatie en media heeft ADO Den Haag ten eerste, in eigen beheer, een aantal magazines uitgegeven. Een belangrijke uitgave is altijd de presentatiegids. Deze bevatte het afgelopen jaar meer pagina's dan eerder, omdat de algemene gids werd samengevoegd met de gids voor de jeugdopleiding. Naast de presentatiegids ontvingen onze zakelijke relaties ook driemaal het ADO Magazine, dat na uitgave tevens her in der in het stadion te verkrijgen is. De leden van de kidsclub kregen vier keer het ADO Kids Magazine op de mat en voor elke thuiswedstrijd in de Eredivisie (zeventien stuks dus) werd er een goed gevuld programmaboekje geproduceerd.

Nog steeds bestaan er goede en nuttige contacten en afspraken met weekkranten inzake de speciale ADO Den Haag-pagina's in de huis-aan-huis edities, waarmee we nog steeds heel veel (circa 350.000) huishoudens bereiken. We waren het gehele seizoen met een (halve) pagina wekelijks in positieve zin zichtbaar in de drie volgende kanten: de Posthoorn (verspreidingsgebied Den Haag, Rijswijk, Zoetermeer, Voorburg, Leidschendam), de Telstar (verspreidingsgebied Pijnacker, Nootdorp, Delft) en de Zuid-Wester (verspreidingsgebied Den Haag Zuid-West, Poeldijk, Monster, Wateringen). Verder bestaan er nauwe contacten met regionale media zoals het Algemeen Dagblad, het Voorburgs

Dagblad en Omroep West. Deze media besteden dagelijks aandacht aan de club. Uiteraard is elk relevant of vermakelijk nieuwsfeit voor de fans en de media te 'consumeren' via al onze kanalen. Het doel is om altijd de regie in handen te houden en het ADO Den Haag-nieuws zelf als eerste te brengen. Het is afgelopen jaar vaak gelukt om dit na te leven. Ook werd vaak gestimuleerd dat het ADO Den Haag-nieuws vaak gedeeld zou worden, bijvoorbeeld door de interactie te zoeken met fans. De social media zijn hier bij uitstek voor geschikt. Daar worden ook continu de wedstrijden en in het bijzonder de kaartverkoop gepromoot. Dat gebeurde ook weer middels outdoor communicatie (bijvoorbeeld driehoeksborden en reclamezuilen) en advertenties.

DOCUMENTAIRES EN ADO TV

In het afgelopen seizoen heeft ADO Den Haag wederom in samenwerking met Southfield Productions Amsterdam documentaires geproduceerd. Opdrachtgever FOX heeft ervoor gekozen om het aantal per seizoen terug te brengen tot twee. Het afgelopen seizoen is er naast een terugblik onder de titel 'Jagen, Jagen' gekozen voor een blik achter de schermen van de club, in 'Matchday'. De docu's werden meermaals uitgezonden op het eerste kanaal van FOX Sports en waren vervolgens online terug te kijken, ook via onze eigen kanalen.

Video viert steeds meer hoogtij als het gaat om het informeren en amuseren en daardoor is ADO TV steeds meer een losstaand merk aan het worden. In het seizoen 2017/2018 hebben we veelvuldig ingezet op video en dat is te zien aan het aantal geproduceerde video's en het bereik hiervan. Omdat er vanaf het seizoen 2018/2019 weer een wekelijkse uitzending samengesteld dient te worden voor FOX Sports, wordt ADO TV nog belangrijker voor ADO Den Haag. We vergroten de interne capaciteit en zullen een nog groter publiek kunnen bereiken.

SOCIAL MEDIA

Social media als Twitter, Instagram, Facebook en LinkedIn waren het afgelopen jaar weer essentiële marketingcommunicatie kanalen. Naast informeren, enthousiasmeren en het laden van onze merknaam blijven onze social media-kanalen ook erg belangrijk in het vergroten van onze database. We organiseren diverse dataverrijking-acties, zoeken veel interactie met de fans en voorzien fans via social media ook regelmatig van antwoorden op vragen.

De kanalen waar ADO Den Haag, naast haar eigen website, tijdens het seizoen actief was, inclusief het aantal unieke volgers:

	2018	2017	2016
Facebook	56.803	54.348	48.510
Twitter	63.023	54.505	32.529
Instagram	26.200	19.400	14.566
YouTube	6.085	3.987	2.534
YouTube eSports	446	403	-
Instagram eSports	880	-	-
LinkedIn	3.317	2.734	2.174

E SPORTS

De landelijke eSports-competitie, de eDivisie, is een van de hoogste podia om als gamer actief te zijn en is enorm populair bij de jongere doelgroep. ADO Den Haag wordt nog steeds door Mitchel Denkers vertegenwoordigd in de eDivisie. Met Mitchel hebben we niet alleen een trouwe fan in huis; hij is inmiddels ook een gevestigde naam in de wereld van eSports. Zijn vijfde plek in het seizoen 2016/2017 gaf hij een fantastisch gevolg in de PlayStation4-competitie in het seizoen 2017/2018, met een derde

plaats. Vergeleken met het budget dat andere clubs hanteren een uitstekend resultaat. Hoewel de Xbox-competitie iets minder goed verliep, verwachten we dat onze eSporter het komende jaar weer hoge ogen kan gooien. Hij wint ook steeds meer aan bekendheid en populariteit.

eSports blijft voor ADO Den Haag een zeer geschikt middel om een unieke, jonge doelgroep te bereiken en bestaande fans op een nieuwe manier nog meer aan zich te binden. Mede hierdoor is begin 2018 ook het ADO Den Haag eSports Instagram-account gelanceerd. Er zijn veel mogelijkheden om ADO Den Haag eSports commercieel weg te zetten bij bedrijven die zich op deze niche van millennials richten. Het is een doel om in het nieuwe seizoen een volgende stap te zetten op eSports-vlak. Als de zoektocht naar partners het gewenste effect sorteert, dan liggen de plannen klaar om door te pakken.

HORECA

Diverse overheidsinstanties, MKB, multinationals en internationale partijen weten met regelmaat de weg naar het fantastische gerestylede Cars Jeans Stadion te vinden voor de organisatie van hun congressen, meetings en overige zakelijke bijeenkomsten. Kwaliteit, goed gastheerschap, klantvriendelijkheid en de unieke eigenschappen van het stadion worden in de reviews genoemd als reden dat bedrijven hun bijeenkomsten graag in het Cars Jeans Stadion organiseren, en leveren een gemiddelde beoordeling van een 8,5 op. M.i.v. 1 mei 2018 is er een Manager Hospitality & Events aangesteld die zorg zal dragen voor een verdere professionalisering van de afdeling en zich zal focussen op het optimaliseren van de sales d.m.v. het aangaan van samenwerkingsovereenkomsten met evenementen organisatoren en het actief in de markt zetten van de diverse verbouwde ruimtes in het Cars Jeans Stadion.

VEILIGHEID EN WEDSTRIJDORGANISATIE

De Veiligheidsorganisatie van ADO Den Haag staat in hoog aanzien bij al haar stakeholders en wordt door de KNVB veel als voorbeeld gesteld aan anderen.

De samenwerking met "Driehoek" (overleg tussen drie organen, namelijk de burgemeester, Openbaar Ministerie en de politie) van de gemeente Den Haag is uitstekend. Juist vanwege deze goede

samenwerking en onderlinge verstandhoudingen heeft de gemeente de complete vervanging van het toezichthoudende camerasysteem gefinancierd.

Eerder al werd gememoreerd dat ADO Den Haag op een 5e plaats staat, van alle eredivisieclubs, in een imago- en merkenonderzoek. Ons veiligheidsbeleid en de hierbij behorende effectieve maatregelen hebben hieraan ook een belangrijke bijdrage geleverd.

Het veiligheidsbeleid van de afdeling heeft er toe geleid dat ADO Den Haag, ten aanzien van de verkoop van toegangskaarten, nog steeds de minste beperking van alle clubs uit de Eredivisie krijgt opgelegd. ADO Den Haag is ook hierin de "Driehoek" dankbaar voor het gestelde vertrouwen.

Het beleid blijft er op gericht om supporters in een optimale sfeer de wedstrijden te beleven waarbij wij hen een plezierige voetbalmiddag –avond willen bezorgen en hen niet onnodig willen lastig vallen met veiligheidsmaatregelen die feitelijk niet voor hen bedoeld zijn. Vanzelfsprekend blijft waakzaamheid geboden dat de urgentie en aandacht voor veiligheid niet in kracht verliest. De beweringen aangaande het effect van het gevoerde beleid worden ondersteund door de trend van een significante afname van het aantal afgenomen uren van politie inzet.

Er zijn afgelopen seizoen door de aanklager betaald voetbal drie vooronderzoeken ingesteld naar aanleiding van gedrag van supporters. Na verweer van de afdelingsmanager heeft dit in alle gevallen tot een sepot geleid, nadat aangetoond kon worden dat er preventief en/of repressief voldoende maatregelen genomen waren.

ADO Den Haag beschikt nog steeds over de meest toepasbare geavanceerde toegangscontrole in het stadion. Met de camera's in combinatie met gezichtsherkenning bij de toegangscontrole en de kennis van het personeel inzake supporters, zal de komende jaren de ingeslagen worden voortgezet. Het systeem van de biometrische foto van alle (S)CC houders in combinatie met de gezichtsherkenning bij de toegangscontrole is nog één van de gestelde maatregelen die tien jaar geleden is ingesteld, maar nooit is aangepast. Om hier klantvriendelijker mee om te gaan is de verplichting van het maken van een biometrische pasfoto bij de afdeling Ticketing in het Cars Jeans Stadion alleen nog van toepassing op supporters die uitwedstrijden van ADO Den Haag bezoeken en supporters die een onvoorwaardelijk stadionverbod opgelegd hebben gekregen. De supporter dient op vertoon van een geldig legitimatiebewijs een biometrische foto bij ADO Den Haag te laten maken wanneer hij/zij weer een (S)CC wil aanschaffen.

De Driehoek is onverminderd tevreden over de werking van de Gedragscommissie van ADO Den Haag. De commissie is in zes keer bij elkaar gekomen. In totaal zijn er 42 personen uitgenodigd, waarvan er uiteindelijk 41 personen voor de commissie zijn verschenen.

- 24 personen hebben een onvoorwaardelijk lokaal stadionverbod opgelegd gekregen, variërend van 4 tot 18 maanden;
- 10 personen hebben een voorwaardelijk lokaal stadionverbod opgelegd gekregen met een proeftijd van twee jaar;
- 7 personen hebben een schriftelijke waarschuwing (geregistreerde brief) gekregen;
- 1 persoon heeft geen sanctie gekregen.

De Gedragscommissie van ADO Den Haag bestaat naast de Landelijke Stadionverbodencommissie van de KNVB. In totaal zijn er ca. 105 supporters van ADO Den Haag met een onvoorwaardelijk lokaal dan wel landelijk stadionverbod.

Door de hoogconjunctuur is het, ondanks diverse wervingsacties en samenwerking met het Uitvoeringsinstituut Werknemersverzekeringen (UWV), zeer moeizaam om de stewardorganisatie

in omvang op peil te houden in tegenstelling tot de kwaliteit. Deze blijft toenemen door stewards verplicht te volgen cursussen aan te bieden. Momenteel zijn er circa 130 stewards onder contract, maar dat is momenteel onvoldoende om een vergunningplichtige bezetting van minimaal 106 in te zetten. Het is dan ook noodzakelijk gebleven om elders beveiligers / stewards in te huren. Met betrekking tot sfeer en beleving rondom het stadion is ADO Den Haag gebonden aan wet- en regelgeving (o.a. de straathandelsverordening) die mogelijkheden tot verkooppunten van food & beverage rondom het stadion beperken. Desalniettemin krijgt ADO Den Haag de mogelijkheid om voor tenminste drie thuiswedstrijden een evenementstatus aan te vragen waardoor deze opties wel vergund kunnen worden.

ADO DEN HAAG IN DE MAATSCHAPPIJ

Vanuit de Stichting ADO Den Haag in de Maatschappij is ook in het afgelopen jaar weer een actieve en positieve bijdrage geleverd op het gebied van educatie, participatie en gezondheid. We ondersteunen, samen met onze partners, maatschappelijke organisaties in de regio Haaglanden bij het realiseren van hun doelen.

De stichting, met ANBI status, wordt in seizoen 2017-18 ondersteund door een drietal maatschappelijke partners (Menzis, Gemeente Den Haag en Parnassia), alsmede Fonds 1818, een aantal thema partners (Albert Heijn, Stolp+KAB, Decathlon, Evorsa, gemeente Pijnacker-Nootdorp, stichting Laureus en Vriendenloterij) en vele uitvoerende partners.

Twintig structurele en vele incidentele projecten werden onder aanvoering van medewerkers Michel Kouer (tot 1 mei 2018), Tim Oosterheert (vanaf 1 mei 2018), Marouane El Batioui en Anton Nijboer in wijken, in het Cars Jeans Stadion en op scholen in de regio Haaglanden ondersteund. Ca. 5.570 deelnemers werden bereikt. Spelers en technische staf van ADO Den Haag gaven wekelijks door hun aanwezigheid en deelname directe en morele steun aan een groot aantal van deze projecten. Tom Beugelsdijk, speler van ADO Den Haag, was in seizoen 2017-18 Maatschappelijk Speler Eredivisie 2017. Daar zijn we als gehele organisatie inclusief al haar stakeholders erg trots op.

JAARREKENING

GECONSOLIDEERDE BALANS (voor resultaatbestemming)

ACTIVA

bedragen * EUR 1.000	30 juni 2018	30 juni 2017
Vaste activa		
Immateriële vaste activa		
Vergoedingssommen	108	229
Software	186	233
	<u>294</u>	<u>462</u>
Materiële vaste activa (1)		
Tribunegebouwen en terreinen	580	665
Inventaris en inrichting	955	1.037
	<u>1.535</u>	<u>1.702</u>
Financiële vaste activa		
Deelnemingen (2)	14	14
Overige vorderingen (3)	94	164
	<u>108</u>	<u>178</u>
Vlottende activa		
Vorraden (4)	239	156
Vorderingen		
Debiteuren	2.312	2.592
Groepsmaatschappijen	13	49
Overige vorderingen	761	1.034
Overlopende activa	570	730
	<u>3.656</u>	<u>4.405</u>
Liquide middelen	<u>1.990</u>	<u>3.668</u>
	<u><u>7.822</u></u>	<u><u>10.571</u></u>

PASSIVA

bedragen * EUR 1.000	30 juni 2018	30 juni 2017
Groepsvermogen (5)	-2.256	840
Voorzieningen	370	0
Langlopende schulden		
Achtergestelde leningen (6)	3.440	3.440
Overige schulden (7)	<u>138</u>	<u>123</u>
	3.578	3.563
Kortlopende schulden		
Kortlopend deel langlopende schulden	50	119
Crediteuren	1.204	1.879
Aandeelhouders	225	340
Belastingen en premies sociale verzekeringen	1.154	622
Pensioenen	118	21
Overige schulden	1.565	1.329
Overlopende passiva	<u>1.814</u>	<u>1.858</u>
	<u>6.130</u>	<u>6.168</u>
	<u><u>7.822</u></u>	<u><u>10.571</u></u>

* Groepsvermogen en Achtergestelde leningen vormen samen het garantie vermogen, in totaal € 1.184 (2016-2017 € 4280)

GECONSOLIDEERDE WINST- EN VERLIESREKENING

bedragen * EUR 1.000	2017 - 2018	2016 - 2017
Netto-omzet (8)	14.902	14.927
Overige bedrijfsopbrengsten	<u>1.141</u>	<u>356</u>
Bedrijfsopbrengsten	16.043	15.283
Kosten		
Personeelskosten (9)	10.540	9.305
Afschrijvingen (10)	545	748
Overige bedrijfskosten	<u>8.054</u>	<u>8.548</u>
	<u>19.139</u>	<u>18.601</u>
Bedrijfsresultaat	-3.094	-3.318
Financiële baten	-2	228
Financiële lasten	<u>-</u>	<u>-22</u>
Resultaat voor belastingen	-3.096	-3.112
Belastingen	0	-92
Resultaat na belastingen	<u><u>-3.096</u></u>	<u><u>-3.204</u></u>

GECONSOLIDEERD KASSTROOMOVERZICHT

bedragen * EUR 1.000	2017- 2018	2016-2017
Bedrijfsresultaat	-3.094	-3.318
Aanpassingen voor:		
Afschrijving immateriële en materiële vaste activa	545	747
Toe/(af)name Voorzieningen	370	-
Veranderingen in werkkapitaal:		
(Toe)/afname vorderingen en overlopende activa	748	-36
(Toe)/afname voorraden	-83	54
Toe/(af)name kortlopende schulden en overlopende passiva	-38	-249
Financiële baten en lasten	-2	206
Vennootschapsbelasting	0	0
Cash flow uit operationele activiteiten	-1.554	-2.596
Investering in vergoedingssommen	-52	-205
Desinvestering vergoedingssommen	71	0
Investering in nieuwe vaste activa	-228	-202
Desinvestering vaste activa	0	0
Investering in nieuwe financiële activa	-2	0
Desinvestering financiële activa	72	1
Cash flow uit investeringsactiviteiten	-139	-406
Agiostorting	0	2.250
Ontvangen leningen en toename langlopend vooruit ontvangen bedragen	15	3.440
Aflossingen leningen en afname langlopend vooruit ontvangen bedragen	0	-33
Cash flow uit financieringsactiviteiten	15	5.657
Netto toename/(afname) van geldmiddelen	-1.678	2.655
Geldmiddelen openingsbalans	3.668	1.013
Geldmiddelen eindbalans	1.990	3.668
Toename/(afname) van geldmiddelen	-1.678	2.655

GRONDSLAGEN VOOR WAARDERING EN RESULTAATBEPALING

ALGEMEEN

De geconsolideerde jaarrekening is opgesteld in overeenstemming met in Nederland algemeen aanvaarde grondslagen voor financiële verslaggeving en de bepalingen van Titel 9 Boek 2 BW. De jaarrekening is opgesteld in euro's.

ACTIVITEITEN

De voornaamste activiteiten van NV ADO Den Haag, gevestigd te Den Haag aan Haags Kwartier 55, ingeschreven in het handelsregister onder nummer 271180758, zijn de bevordering van het betaald voetbal in de zin van de reglementen van de Koninklijke Nederlandse Voetbalbond en van de sport in het algemeen en van al hetgeen daarmee rechtstreeks of zijdelings verband houdt, of daartoe bevorderlijk kan zijn, alles in de meest ruime zin van het woord.

BOEKJAAR VENNOOTSCHAP

De vennootschap heeft een boekjaar dat loopt van juli tot en met juni.

VERGELIJKENDE CIJFERS

De vergelijkende cijfers zijn waar nodig ten behoeve van het inzichtvereiste aangepast. De aanleiding hiervoor is de consolidatie van de Stichting ADO Den Haag in de Maatschappij, voor de eerste maal in boekjaar 2017-2018.

CONTINUÏTEIT

Door het negatieve resultaat in 2017-18 is de balanspositie afgelopen seizoen niet versterkt. Het eigen vermogen is door het negatieve resultaat gedaald naar € -2,3 miljoen (30 juni 2017: € 0,8 miljoen). De liquiditeitsratio is van 1,3 naar 1,0 gedaald. ADO Den Haag heeft op de balansdatum een werkkapitaal van € -0,3 miljoen en € 1,9 miljoen aan liquide middelen.

Door de achtergestelde lening van de aandeelhouder is het garantievermogen positief met € 1,1 miljoen. Gedurende boekjaar 2018-2019 zal de achtergestelde lening geheel of gedeeltelijk worden omgezet in agio.

Ten tijde van het indienen van de begroting voor het boekjaar 2018-2019 werd een resultaat begroot van € 2.979.000 negatief. De prognose ten tijde van het opmaken van deze jaarrekening laat een beter te verwachten resultaat zien van € 2.008.000 negatief. Dit is een beter resultaat (€ 1.134.000) dan het gerealiseerde verlies in 2017-2018 wat met name wordt veroorzaakt door:

- Hogere mediagelden (0,5 mio)
- Hogere transfer inkomsten (0,6 mio)
- Hogere horeca inkomsten (0,3 mio)
- Overige omzet stijging (0,2 mio)
- Lagere sponsorinkomsten en wedstrijdbaten (-0,5 mio)

Het jaar zal wat liquiditeit betreft naar verwachting beter eindigen dan begroot. Op basis van de laatste prognose creëert de vennootschap gedurende het seizoen 2017-2018 in de bedrijfsvoering een liquiditeitstekort van EUR 2,6 miljoen. Dit tekort is ruimschoots afgedekt door het banksaldo

per aanvang van het seizoen en een door de aandeelhouder afgegeven garantie. Er zijn voldoende liquide middelen beschikbaar om minimaal dit seizoen uit te spelen en ook om kalenderjaar 2019 te financieren.

Om ook het gehele volgende seizoen 2019-2020 liquide te zijn en te blijven zullen ingezette maatregelen om de omzet van de NV te laten stijgen (sponsoring, ticketing, hospitality en overige inkomsten) en verdere maatregelen om kosten niveaus te verlagen, voortgezet worden. Ondanks het vertrouwen in deze plannen zal ADO Den Haag voor het jaar 2019-2020 bij het uitblijven van transfer resultaten nog afhankelijk zijn van een agiostorting of nieuwe achtergestelde lening door de Grootaandeelhouder. Deze heeft hiertoe bereidheid getoond en toegezegd de middelen ter beschikking te stellen.

CONSOLIDATIE

In de geconsolideerde jaarrekening worden deelnemingen en andere groepsmaatschappijen waarin direct of indirect overwegende zeggenschap kan worden uitgeoefend opgenomen, tenzij van te verwaarlozen betekenis. Per 30 juni 2017 is in de consolidatie opgenomen de 100% dochter van NV ADO Den Haag, ADO Hospitality & Events BV gevestigd te Den Haag en tevens de Stichting ADO Den Haag in de Maatschappij. Bij de consolidatie zijn onderlinge transacties, vorderingen en schulden alsmede winsten, voor zover per balansdatum in groepsverband nog niet gerealiseerd, geëlimineerd.

Aangezien de financiële gegevens van de groepsmaatschappijen Stichting Ontwikkeling De Aftrap van te verwaarlozen betekenis zijn voor het geheel, zijn deze gegevens in overeenstemming met artikel 407 lid 1a BW 2 Titel 9 niet in de consolidatie betrokken.

De financiële gegevens van NV ADO Den Haag zijn opgenomen in de geconsolideerde jaarrekening en derhalve is op basis van artikel 402 Boek 2 BW een verkorte vennootschappelijke winst- en verliesrekening opgesteld.

VERBONDEN PARTIJEN

Alle groepsmaatschappijen, zoals opgenomen in de voorgaande paragraaf, worden aangemerkt als verbonden partij. Daarnaast wordt als verbonden partij aangemerkt de aandeelhouder van NV ADO Den Haag, United Vansen Internationals Sports Co ltd.

SCHATTINGEN

Bij het opstellen van de geconsolideerde jaarrekening vormt de directie bepaalde oordelen en maakt de directie schattingen en veronderstellingen die van invloed zijn op de toepassing van de grondslagen en op de gerapporteerde waarde van activa en verplichtingen, en van baten en lasten. De werkelijke uitkomsten kunnen afwijken van deze schattingen. De schattingen en de onderliggende veronderstellingen worden doorlopend geëvalueerd. Wijzigingen in schattingen worden verantwoord in de periode waarin de schatting is herzien en in alle toekomstige perioden waarop de herziening van invloed is.

KASSTROOMOVERZICHT

Het kasstroomoverzicht is opgesteld volgens de indirecte methode. De geldmiddelen in het kasstroomoverzicht bestaan uit de liquide middelen. Ontvangsten en uitgaven uit hoofde van interest en winstbelastingen zijn opgenomen onder de kasstroom uit operationele activiteiten.

WAARDERINGSGRONDSLAGEN

ALGEMEEN

Activa en passiva worden gewaardeerd tegen nominale waarde, tenzij een andere waarderingsgrondslag is vermeld.

In de jaarrekening 2016 is geen voorziening ten behoeve van groot onderhoud gevormd. De voorziening wordt bepaald aan de hand van het meerjarig onderhoudsplan. De wijziging in de voorziening die voortvloeit uit de schattingswijziging is verwerkt in het resultaat over 2017.

Het effect hiervan op het resultaat over 2017-2018 en het eigen vermogen per 30 juni 2018 bedraagt € 369.795 negatief.

IMMATERIËLE VASTE ACTIVA

Hand- en tekengelden

Hand- en tekengelden worden gewaardeerd tegen werkelijk betaalde bedragen onder aftrek van afschrijvingen. De afschrijvingen bedragen een vast percentage van de werkelijk betaalde bedragen overeenkomstig de looptijd van het contract.

Afkoop contracten spelersaankopen

Afkoop contracten spelersaankopen worden gewaardeerd tegen werkelijk betaalde bedragen onder aftrek van afschrijvingen. De afschrijvingen bedragen een vast percentage van de werkelijk betaalde bedragen overeenkomstig de looptijd van het contract. In geval van blijvende waardevermindering vindt waardering tegen deze lagere waarde plaats.

Software

Software wordt gewaardeerd tegen verkrijgingsprijs onder aftrek van afschrijvingen. Software wordt lineair afgeschreven in vijf jaar.

MATERIËLE VASTE ACTIVA

Tribunegebouwen en -terreinen

Tribunegebouwen en -terreinen worden gewaardeerd tegen verkrijgingprijs onder aftrek van afschrijvingen. Ontvangen subsidies worden direct in mindering gebracht op de verkrijgingprijs. De afschrijvingen bedragen een vast percentage van de verkrijgingprijs, bepaald overeenkomstig de te verwachten economische levensduur.

Inventaris en inrichting

Andere vaste bedrijfsmiddelen worden gewaardeerd tegen verkrijgingprijs onder aftrek van afschrijvingen. Ontvangen subsidies worden direct in mindering gebracht op de verkrijgingprijs. De afschrijvingen bedragen een vast percentage van de verkrijgingprijs, bepaald overeenkomstig de te verwachten economische levensduur.

FINANCIËLE VASTE ACTIVA

Deelnemingen

Deelnemingen worden gewaardeerd tegen netto vermogenswaarde, tenzij geen invloed van betekenis kan worden uitgeoefend. In dergelijke gevallen wordt de deelneming gewaardeerd tegen verkrijgingprijs of lagere marktwaarde.

Overige vorderingen

De vorderingen worden bij eerste verwerking opgenomen tegen de reële waarde en vervolgens gewaardeerd tegen de geamortiseerde kostprijs. De reële waarde en geamortiseerde kostprijs zijn gelijk aan de nominale waarde. De vorderingen hebben een looptijd langer dan één jaar.

VLOTTENDE ACTIVA

Vorraden gereed product en handelsgoederen

De voorraden worden gewaardeerd op de historische kostprijs of lagere opbrengstwaarde. De kostprijs bestaat uit de verkrijgings- of vervaardigingsprijs en overige kosten om de voorraden op hun huidige plaats en in hun huidige staat te brengen. Voorraden worden tegen de opbrengstwaarde gewaardeerd, indien deze op de balansdatum lager is dan de kostprijs. Deze lagere opbrengstwaarde wordt bepaald op basis van individuele beoordeling van de voorraden. Hier is sprake van indien voorraden incourant blijken te zijn.

Vorderingen

De vorderingen worden bij eerste verwerking opgenomen tegen reële waarde en vervolgens gewaardeerd tegen de geamortiseerde kostprijs. De reële waarde en geamortiseerde kostprijs zijn gelijk aan de nominale waarde. Noodzakelijk geachte voorzieningen voor het risico van oninbaarheid worden in mindering gebracht. Deze voorzieningen worden bepaald op basis van individuele beoordeling. De vorderingen hebben een looptijd korter dan één jaar.

VOORZIENINGEN

Een voorziening wordt in de balans opgenomen wanneer er sprake is van:

- een in rechte afdwingbare of feitelijke verplichting die het gevolg is van een gebeurtenis in het verleden;
  - waarvan een betrouwbare schatting kan worden gemaakt; en
  - het waarschijnlijk is dat voor afwikkeling van die verplichting een uitstroom van middelen nodig is.
- Het uitgevoerde onderhoud wordt ten laste van deze voorziening gebracht. De voorziening wordt gewaardeerd tegen de nominale waarde van de uitgaven die naar verwachting noodzakelijk zijn om de verplichtingen af te wikkelen.

Voor verwachte kosten inzake periodiek groot onderhoud wordt een voorziening gevormd. De toevoegingen aan de voorziening worden bepaald op basis van het geschatte bedrag van groot onderhoud en de periode die telkens verloopt tussen de werkzaamheden van groot onderhoud, een en ander zoals blijkend uit een meerjarig onderhoudsplan. De kosten van groot onderhoud worden verwerkt ten laste van de voorziening voor zover deze is gevormd voor de beoogde kosten. Indien de kosten van groot onderhoud uitgaan boven de boekwaarde van de voor het desbetreffende actief aangehouden voorziening, dienen de (meer)kosten te worden verwerkt in de winst-en-verliesrekening.

LANGLOPENDE SCHULDEN

De schulden worden bij eerste verwerking opgenomen tegen reële waarde en vervolgens gewaardeerd tegen de geamortiseerde kostprijs. De reële waarde en de geamortiseerde kostprijs zijn gelijk aan de nominale waarde. De schulden hebben een looptijd langer dan één jaar.

KORTLOPENDE SCHULDEN

De schulden worden bij eerste verwerking opgenomen tegen reële waarde en vervolgens gewaardeerd tegen de geamortiseerde kostprijs. De reële waarde en de geamortiseerde kostprijs zijn gelijk aan de nominale waarde. De schulden hebben een looptijd korter dan één jaar.

FINANCIËLE INSTRUMENTEN

NV ADO Den Haag maakt in de normale bedrijfsuitoefening gebruik van uiteenlopende instrumenten die haar bloot stelt aan markt- of kredietrisico's. Het betreft slechts financiële instrumenten die in de balans zijn opgenomen. De vennootschap handelt niet in deze financiële instrumenten en heeft procedures en gedragsrichtlijnen die de omvang van het kredietrisico bij elke tegenpartij of markt beperken. Bij het niet nakomen door een tegenpartij van aan NV ADO Den Haag verschuldigde betalingen blijven eventuele daaruit voortvloeiende verliezen beperkt tot de marktwaarde van de betreffende instrumenten, waaronder vorderingen, liquide middelen en kortlopende schulden, en benaderen de boekwaarde ervan.

RESULTAATBEPALINGSGRONDSLAGEN**ALGEMEEN**

Ten aanzien van de posten begrepen in de winst- en verliesrekening geldt dat deze slechts onder netto-omzet zijn opgenomen indien en zover zij in het boekjaar zijn verwezenlijkt en dat met verliezen en risico's rekening gehouden is die hun oorsprong vinden voor het einde van het boekjaar.

NETTO OMZET

Onder netto omzet wordt verstaan de in het verslagjaar aan derden in rekening gebrachte en in rekening te brengen bedragen, exclusief omzetbelasting, voor zover betrekking hebbend op in het boekjaar geleverde prestaties.

De uitkeringen van de Eredivisie CV (ECV)/Eredivisie Media & Marketing CV (EMM) worden op basis van de contractueel vastgelegde verhouding tussen NV ADO Den Haag en de ECV/EMM in enig jaar als bate verantwoord in de jaarrekening.

KOSTEN

De kosten worden toegerekend aan het verslagjaar waarop zij betrekking hebben. Het resultaat wordt bepaald als het verschil tussen de netto omzet en kosten die op het boekjaar betrekking hebben.

PENSIOENEN

N.V. ADO Den Haag heeft diverse pensioenregelingen. Deze regelingen worden gefinancierd door afdrachten aan de Stichting Contractspelersfonds KNVB (CFK) en aan een verzekeringsmaatschappij voor spelers en door afdrachten aan een verzekeringsmaatschappij voor trainers en coaches en het overig personeel. NV ADO Den Haag kent zowel toegezegde bijdrageregelingen als een toegezegd pensioenregeling.

Toegezegde bijdrageregelingen

Voor de spelers betaalt NV ADO Den Haag reguliere bijdragen aan het CFK en heeft NV ADO Den Haag geen verdere betalingsverplichtingen dan deze reguliere bijdragen. De pensioenregeling ten behoeve van overig personeel is ondergebracht bij een verzekeringsmaatschappij. De bijdragen voor deze regelingen worden als kostenpost opgenomen wanneer deze verschuldigd zijn.

Toegezegd pensioenregeling

De pensioenregeling voor de trainers/coaches is ondergebracht bij een verzekeringsmaatschappij en is naar zijn aard een toegezegd pensioenregeling (middelloon). De onderneming heeft in het geval van een tekort bij de verzekeringsmaatschappij geen verplichting tot het voldoen van aanvullende bijdragen anders dan hogere toekomstige premies. De kosten worden verantwoord op basis van ontvangen nota's en toegerekend aan het verslagjaar waarop de nota's betrekking hebben.

RESULTAAT DEELNEMINGEN

Het resultaat van op netto vermogenswaarde gewaardeerde deelnemingen wordt op basis van het aandeel in betreffende deelnemingen als resultaat verantwoord.

BELASTINGEN

De belasting over het resultaat wordt berekend over het resultaat voor belastingen in de winst- en verliesrekening en rekening houdend met fiscale faciliteiten.

TOELICHTING OP DE GECONSOLIDEERDE BALANS

(Bedragen * EUR 1.000 tenzij anders vermeld)

MATERIËLE VASTE ACTIVA (1)

Tribunegebouwen en terreinen

De tribunegebouwen en -terreinen en de grond waarop de tribunegebouwen en -terreinen zijn gevestigd zijn eigendom van de gemeente Den Haag.

Inventaris en inrichting

Onder deze post zijn opgenomen de investeringen in de inrichting van het Cars Jeans stadion alsmede de investeringen in het beveiligings- en toegangssysteem onder aftrek van ontvangen subsidies.

De vrijval inzake subsidies is gerelateerd aan de betreffende groepen van investeringen en bijbehorende afschrijvingsperiode.

FINANCIËLE VASTE ACTIVA

Deelnemingen (2)

Hieronder is opgenomen het aandeel in de ECV (Eredivisie CV) gevestigd te Zeist. De deelneming is 1/18 deel van het totaal.

Overige vorderingen (3)

Het bedrag aan overige vorderingen betreft liquide middelen die niet ter vrije beschikking van de vennootschap staan in verband met afgegeven bankgaranties ca. EUR 69.000 alsmede langlopend vooruitbetaalde bedragen en langlopende vorderingen. De looptijd van de overige vorderingen bedraagt één tot vijfentwintig jaar.

VOORRADEN (4)

Hieronder zijn opgenomen de voorraden gereed product en handelsgoederen. Er heeft een afwaardering plaatsgevonden voor incurante voorraden voor EUR 8.000 (2016-2017 EUR 20.000).

GROEPSVERMOGEN (5)

Voor een toelichting op het eigen vermogen wordt verwezen naar de toelichting op het eigen vermogen bij de vennootschappelijke balans. Het eigen vermogen en de achtergestelde lening van de Grootaandeelhouder vormen samen het garantievermogen van de vennootschap. Het garantievermogen bedraagt op balansdatum EUR 1.184.000 (2016-2017: EUR 4.267.000)

LANGLOPENDE SCHULDEN

Achtergestelde leningen (6)

Met de Grootaandeelhouder is een business agreement overeengekomen, waarin de Grootaandeelhouder maximaal € 3.940.000 leent aan NV ADO Den Haag. Ter meerdere zekerheid van overige schuldeisers en ter verduidelijking dat de geleende gelden gerekend kunnen worden tot het garantie vermogen van de NV is de volledige lening door de Grootaandeelhouder gekwalificeerd als een achtergestelde lening ten opzichte van alle ander schulden. Tot en met 30 juni 2017 is voor € 3.440.000 aanspraak gemaakt op deze lening. Aflossing en rentebetaling (2,5% jaarlijks) op de lening is

uitgesteld door de Grootaandeelhouder tot dat de solvabiliteitsratio van de NV positief is en positieve kasstromen worden gerealiseerd.

Overige schulden (7)

Het totale bedrag genoemd onder de langlopende schulden heeft een looptijd van korter dan 5 jaar. Er wordt geen rente berekend over de langlopende schuld.

NIET IN DE BALANS OPGENOMEN VERPLICHTINGEN EN ACTIVA

Overeenkomst met vereniging HFC ADO Den Haag

Op 22 mei 1999 heeft de vennootschap een exclusieve samenwerkingsovereenkomst gesloten met de vereniging HFC ADO Den Haag. De vereniging verplicht zich hierin onder andere de aan haar lidmaatschap van de KNVB, alsmede de haar verleende licenties, verbonden bevoegdheden en rechten uit te oefenen op een zodanige wijze dat de NV ADO Den Haag daardoor in staat wordt gesteld haar voetbalactiviteiten uit te oefenen. In ruil voor deze verplichting ontvangt de vereniging jaarlijks een geïndexeerd (prijsindex voor gezinsconsumpties 1998=100) bedrag van € 9.076.

Huurovereenkomsten:

NV ADO Den Haag heeft de volgende huurovereenkomsten afgesloten:

- Veld en tribunes Cars Jeans stadion: looptijd tot 31-12-2033. De huurprijs per jaar bedraagt € 173.000. Voor de periode tot 30-6-2019 geldt een additionele huur van € 50.000 voor het kunstgrasveld.
- Hoofdgebouw Cars Jeans stadion: looptijd tot 31-12-2033. De huurprijs per jaar bedraagt € 452.000.*
- Business Club in Cars Jeans stadion: looptijd tot 31-12-2033. De huurprijs per jaar bedraagt € 157.000.*
- Parkeerplaatsen bedrijventerrein Forepark
  - P1: looptijd tot 31-7-2024. De huurprijs per jaar bedraagt € 30.000.*
  - P2: looptijd tot 31-7-2024. De huurprijs per jaar bedraagt € 69.000.*
  - P3: looptijd tot 31-7-2024. De huurprijs per jaar bedraagt € 49.000.*
- Kantoorruimte in Cars Jeans stadion: looptijd tot 16-8-2022. De huurprijs per jaar bedraagt € 53.000.
- Sportpark De Aftrap: looptijd 1 jaar, automatisch verlengt met 1 jaar en een jaarlijkse huur van € 16.488
- LED Boarding: looptijd tot einde voetbalseizoen 2020-2021. De huurprijs bedraagt € 100.000 per jaar.

* In verband met deze huurverplichtingen zijn de tv-gelden ter grootte van de jaarlijkse huurbedragen verpand.

Leaseverplichtingen

De NV ADO Den Haag heeft per 30 juni 2017 leaseverplichtingen voor het gebruik van busjes t.b.v. spelers, alsmede voor personenauto's van medewerkers, met per balansdatum resterende looptijden variërend tussen de 1 maand en 60 maanden. Het totaalbedrag van deze verplichting voor het seizoen 2018-2019 bedraagt € 511.000.

Inkoopverplichtingen

NV ADO Den Haag heeft voor de seizoenen 2017-2018 tot en met 2023-2024 een gemiddelde inkoopverplichting inzake merchandise ad € 160.000 op jaarbasis. Tevens heeft NV ADO Den Haag een inkoopverplichting met betrekking tot catering ad € 300.000 op jaarbasis. Deze verplichting loopt tot en met juni 2020.

Transfersommen

NV ADO Den Haag heeft met een aantal spelers en clubs afspraken gemaakt aangaande een aandeel in eventueel in de toekomst te ontvangen transfersommen.

Claims

Op de reeds voor aanvang van het boekjaar lopende claim is een gerechtelijke uitspraak gekomen in 2017-2018. NV ADO Den Haag heeft deze rechtszaak op alle punten gewonnen. De tegenpartij heeft besloten in hoger beroep te gaan. In de lawyer's letter van 2016 van onze advocaat is uiteengezet in hoeverre het waarschijnlijk is dat NV ADO Den Haag in het ongelijk wordt gesteld. Deze situatie is ongewijzigd. NV ADO Den Haag stelt zich op het standpunt dat het zeer onwaarschijnlijk is dat NV ADO Den Haag in het ongelijk wordt gesteld.

Onderhoudsverplichting

In de huurovereenkomst met de gemeente is overeengekomen dat het groot onderhoud, behoudens de staalconstructie van de gebouwen, voor rekening komt van NV ADO Den Haag. De financiële omvang van dit groot onderhoud is vastgelegd in een meerjarig onderhoudsplan. NV ADO Den Haag heeft op basis van dit meerjarig onderhoudsplan een voorziening voor groot onderhoud opgenomen. Jaarlijks wordt onderhoud gepleegd. Bij duurzaam onderhoud worden de kosten ten laste gebracht van de voorziening. Bij regulier onderhoud worden de kosten in het betreffende jaar als onderhoudskosten verantwoord.

TOELICHTING OP DE GECONSOLIDEERDE WINST- EN VERLIESREKENING

(Bedragen * EUR 1.000 tenzij anders vermeld)

NETTO OMZET (8)

De netto omzet is in het boekjaar 2017-2018 met 5% gestegen ten opzichte van het boekjaar 2016-2017 (2016-2017: .

PERSONEELSKOSTEN (9)	2017-2018	2016-2017
Lonen en salarissen	8.029	7.174
Sociale lasten	686	620
Pensioenen	148	185
Opbrengst verhuur contractspelers	-111	-41
Huurkosten spelers	0	41
Overige personeelskosten	1.788	1.326
	<u>10.540</u>	<u>9.305</u>

AFSCHRIJVINGEN (10)	2017-2018	2016-2017
Immateriële vaste activa	188	225
Materiële vaste activa	357	523
	<u>545</u>	<u>748</u>

OVERIGE INFORMATIE

Werknemers

Over de periode 1 juli 2017 tot en met 30 juni 2018 had de vennootschap gemiddeld 105 werknemers in dienst (2016-2017: 115 werknemers). De indeling was als volgt:

	2017-2018	2016-2017
Contract spelers	29	31
Trainers en medische staf	31	34
Directie	2	1
Overig personeel	43	49
	<u>105</u>	<u>115</u>

Beloning bestuurders en commissarissen

Voor de beloning van commissarissen zijn in 2017-2018 geen bedragen ten laste van de vennootschap gebracht (2016-2017: EUR 133.000).

Voor de beloning van bestuurders maakt de NV gebruik van de vrijstelling op grond van de laatste volzin van artikel 2:383 lid 1 BW ('Een opgave die herleid kan worden tot een enkele natuurlijke persoon mag achterwege blijven')

VENNOOTSCHAPPELIJKE BALANS (voor resultaatbestemming)**ACTIVA**

bedragen * EUR 1.000	30 juni 2018	30 juni 2017
Vaste activa		
Immateriële vaste activa		
Vergoedingssommen	108	227
Software	<u>184</u>	<u>231</u>
	292	458
Materiële vaste activa		
Tribunegebouwen en terreinen	580	665
Inventaris en inrichting	<u>941</u>	<u>1.014</u>
	1.521	1.679
Financiële vaste activa (1)		
Deelnemingen	11.525	11.600
Overige vorderingen	<u>94</u>	<u>164</u>
	11.619	11.764
Vlottende activa		
Vorraden	213	128
Vorderingen		
Debiteuren	2.123	2.387
Aandeelhouders	0	36
Groepsmaatschappijen	13	49
Overige vorderingen	757	980
Overlopende activa	<u>562</u>	<u>707</u>
	3.455	4.159
Liquide middelen	<u>417</u>	<u>553</u>
	<u>17.517</u>	<u>18.741</u>

PASSIVA

bedragen * EUR 1.000	30 juni 2018	30 juni 2017
Eigen vermogen (2)		
Gestort en opgevraagd kapitaal	2.005	2.005
Agio reserve	19.087	19.087
Overige reserves	-20.265	-17.061
Onverdeeld resultaat	<u>-3.142</u>	<u>-3.204</u>
	-2.315	827
Voorzieningen	370	0
Langlopende schulden		
Achtergestelde leningen*	3.440	3.440
Overige langlopende schulden	93	123
Groepsmaatschappijen (3)	<u>1.682</u>	<u>2.231</u>
	5.215	5.794
Kortlopende schulden		
Kortlopend deel langlopende schulden	31	31
Crediteuren	1.074	1.725
Groepsmaatschappijen	8.610	7.050
Belastingen en premies sociale verzekeringen	1.150	283
Pensioenen	118	21
Overige schulden	1.498	1.231
Overlopende passiva	<u>1.766</u>	<u>1.779</u>
	<u>14.247</u>	<u>12.120</u>
	<u>17.517</u>	<u>18.741</u>

VENNOOTSCHAPPELIJKE WINST- EN VERLIESREKENING

	2017-2018	2016-2017
Resultaat NV ADO Den Haag	-3.067	-2.044
Resultaat deelneming	-75	-1.160
	<u>-3.142</u>	<u>-3.204</u>
Resultaat	<u>-3.142</u>	<u>-3.204</u>

GRONDSLAGEN VOOR WAARDERING EN RESULTAATBEPALING

De grondslagen voor waardering en resultaatbepaling in de vennootschappelijke balans en winst- en verliesrekening zijn gelijk aan die in de geconsolideerde balans en winst- en verliesrekening.

De winst- en verliesrekening is in vereenvoudigde vorm opgenomen in overeenstemming met de bepalingen zoals opgenomen in Titel 9 Boek 2 BW.

TOELICHTING OP DE VENNOOTSCHAPPELIJKE BALANS

(Bedragen * EUR 1.000 tenzij anders vermeld)

FINANCIËLE VASTE ACTIVA (1)

Deelnemingen

Onder de deelnemingen zijn opgenomen de deelnemingen in de Eredivisie CV (5,6%) en de deelneming ADO Hospitality & Events BV (100%).

EIGEN VERMOGEN (2)

Het eigen vermogen in de enkelvoudige balans wijkt af van het groepsvermogen (EUR 59.000). Dit verschil wordt veroorzaakt door de consolidatie van de stichting ADO Den Haag in de Maatschappij. Deze stichting is wel een groepsmaatschappij die behoort tot de consolidatiekring maar is geen deelneming.

Gestort en opgevraagd kapitaal

	Gewone aandelen	Preferente aandelen	Prioriteits-aandelen	Totaal
Stand per 1 juli 2017	€2.005.484,25	€1,65	€1,65	€2.005.487,55
Stand per 30 juni 2018	€2.005.484,25	€1,65	€1,65	€2.005.487,55

Het maatschappelijk kapitaal bedraagt € 5.940.002. Het is verdeeld in één bijzonder aandeel van € 1,65, één prioriteitsaandeel van € 1,65 en 3.599.999 gewone aandelen van € 1,65. Per 30 juni 2018 zijn er 1.215.445 gewone aandelen, 1 bijzonder aandeel en 1 prioriteitsaandeel geplaatst en volgestort. De houder van het bijzonder aandeel is vereniging HFC ADO Den Haag, de houder van de prioriteit was op 1 juli 2017 de gemeente Den Haag. Gedurende het boekjaar 2017-2018 is dit aandeel overgedragen aan de NV ADO Den Haag met de intentie dit aandeel onder te brengen in een reeds daarvoor opgerichte stichting "Toekomst ADO".

Agio reserve	2017-2018
Stand per 1 juli 2017	19.087
Agio storting boekjaar	<u>0</u>
Stand per 30 juni 2018	<u><u>19.087</u></u>
Overige reserves	2017-2018
Stand per 1 juli 2017	-17.061
Verdeelde resultaten voorgaand boekjaar	<u>-3.204</u>
Stand per 30 juni 2018	<u><u>-20.265</u></u>
Onverdeeld resultaat	2017-2018
Stand per 1 juli 2017	-3.204
Onverdeeld resultaat boekjaar	-3.142
Verdeelde resultaten voorgaand boekjaar	<u>3.204</u>
Stand per 30 juni 2018	<u><u>-3.142</u></u>

Voorstel bestemming resultaat

De directie stelt voor het geconsolideerde verlies ad € 3.096.000 en het enkelvoudige verlies € 3.142.000 over het boekjaar 2017-2018 ten laste te brengen van de overige reserves. In afwachting van de goedkeuring van de Algemene Vergadering van Aandeelhouders is het voorstel tot bestemming van het resultaat nog niet in de jaarrekening 2017-2018 verwerkt.

GROEPSMAATSCHAPPIJEN (3)

Deze post bestaat voor € 1,6 miljoen (2016-2017: € 2,2 miljoen) uit langdurig vooruit ontvangen baten met betrekking tot transferrechten en de horeca-exploitatie in het Cars Jeans stadion. NV ADO Den Haag heeft in juni 2012 de rechten voor de horeca-exploitatie in het Cars Jeans stadion tot en met het seizoen 2021-2022 verkocht aan ADO Hospitality & Events BV voor € 5,7 miljoen.

De genoemde € 1,6 miljoen heeft in zijn geheel een looptijd van korter dan 5 jaar. Het kortlopend deel van de vooruit ontvangen baten inzake horeca-exploitatie ad € 0,6 miljoen is opgenomen onder de overlopende passiva onder de kortlopende schulden.

NIET IN DE BALANS OPGENOMEN VERPLICHTINGEN EN ACTIVA

NV ADO Den Haag vormt met ingang van 16 juli 2012 een fiscale eenheid voor de vennootschapsbelasting en sinds 1 augustus 2018 een fiscale eenheid voor de BTW met ADO Hospitality & Events BV.

Opgemaakt te Den Haag d.d. 20 september 2018

Statutair directeur

M.P.B. Manders

Raad van Commissarissen

B. Knüppe, voorzitter

F. Wu

J. Yan

OVERIGE GEGEVENS

Statutaire regeling omtrent de winst- en verliesbestemming

In de statuten is bepaald dat de winst- en verliesbestemming ter beschikking staat van de Algemene Vergadering van Aandeelhouders.

Bijzondere rechten houder “bijzonder aandeel” en houder “prioriteit”.

De volgende besluiten van de algemene vergadering behoeven de voorafgaande goedkeuring van de houder van het bijzonder aandeel en van de prioriteit:

- a. Wijziging van de statuten van de vennootschap;
- b. Ontbinding van de vennootschap.

Tevens is goedkeuring van het bijzonder aandeel en van de prioriteit vereist voor een aantal besluiten van de hoofddirectie.

POSTADRES

Postbus 32400
2503 AC Den Haag
070 305 45 00

STADION

Haags Kwartier 55
2491 BM Den Haag

INTERNET

info@adodenhaag.nl
www.adodenhaag.nl

WWW.ADODENHAAG.NL